IQTISODIYOT TALABALARINING KASBIY TAYYORGARLIGIDA NEMIS TILINING AHAMIYATI

Nishanova Tursunoy Abdivoxidovna
NamDU

Annotatsiya: *Ushbu ishda iqtisodiyot yo'nalishi talabalarining kasbiy tayyorgarligida nemis tilining o'rni va ahamiyati o'rganiladi. Germaniya iqtisodiyotining Yevropa va jahon miqyosidagi yetakchi o'rni, nemis kompaniyalarining global bozordagi faolligi, shuningdek, xalqaro savdo, investitsiya va ilmiy hamkorliklarda nemis tilining qo'llanilishi tahlil qilinadi. Ishda talabalar uchun nemis tilini o'rganishning kasbiy afzalliklari – ishga joylashish imkoniyatlarining oshishi, xorijiy stajirovka va grantlarda ishtirok etish, professional adabiyotlar bilan tanishish kabi jihatlari ko'rsatib beriladi. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy iqtisodchi mutaxassislar uchun nemis tili majburiy emas bo'lsa-da, yuqori raqobatbardoshlik va karyera muvaffaqiyati uchun muhim omil hisoblanadi*

Kalit so'zlar: *iqtisodiyot talabalari, kasbiy tayyorgarlik, nemis tili, Germaniya iqtisodiyoti, xalqaro hamkorlik, karyera muvaffaqiyati, raqobatbardoshlik, xorijiy til, investitsiya loyihalari, stajirovka, grantlar, professional adabiyotlar, Yevropa Ittifoqi, global bozor.*

Abstract: *This paper examines the importance of the German language in the professional training of economics students. It analyzes Germany's leading role in the European and global economy, the activity of German companies in the international market, as well as the use of German in international trade, investment projects, and scientific-technical cooperation. The study highlights the professional advantages of learning German for students, including increased employment opportunities, participation in foreign internships and grants, and access to specialized literature. In conclusion, although German is not mandatory, it is a significant factor in competitiveness and career success for modern economist*

Key words: *economics students, professional training, german language, german economy, international cooperation, career success, competitiveness, foreign language, investment projects, internship, grants, professional literature, european union, global market.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается значение обучения немецкого языка в профессиональной подготовке студентов экономических специальностей. Анализируются ведущая роль Германии в европейской и мировой экономике, деятельность немецких компаний на международном рынке, а также использование немецкого языка в сфере международной торговли, инвестиционных проектов и научно-технического сотрудничества. В работе подчеркиваются профессиональные преимущества изучения немецкого языка для студентов, в том числе расширение возможностей трудоустройства, участие в зарубежных стажировках и грантовых программах, а также доступ к специализированной литературе. В заключение отмечается, что, хотя немецкий язык не является обязательным, он служит важным фактором конкурентоспособности и карьерного успеха для современного экономиста.*

Ключевые слова: *студенты экономических специальностей, профессиональная подготовка, немецкий язык, экономика Германии, международное сотрудничество, карьерный успех, конкурентоспособность, иностранный язык, инвестиционные проекты, стажировка, гранты, профессиональная литература, Европейский союз, мировой рынок.*

Zamonaviy dunyoda iqtisodiyot sohasi tobora globallashmoqda. Davlatlar o'rtasidagi savdo-iqtisodiy aloqalar, xalqaro investitsiyalar va transmilliy kompaniyalar faoliyati kun sayin kuchayib bormoqda. Ayniqsa, Yevropa Ittifoqi doirasida Germaniya iqtisodiyotining yetakchi o'rni beqiyos. Germaniya nafaqat Yevropaning, balki butun jahonning eng kuchli iqtisodiyotlaridan biri hisoblanadi. 2025 yil ma'lumotlariga ko'ra, Germaniya Yalpi ichki mahsulot (YaIM) hajmi bo'yicha dunyoda to'rtinchi o'rinda turibdi va Yevropa Ittifoqida birinchi o'rinda. Bu mamlakatda joylashgan Siemens, Volkswagen, BMW, Mercedes-Benz, BASF, Adidas kabi yirik kompaniyalar butun dunyoda faoliyat yuritadi va millionlab ish o'rinlari yaratadi.

Aynan shu sababli, iqtisodiyot yo'nalishidagi talabalar uchun xorijiy tillardan birini bilish (masalan,nemis tili) kasbiy tayyorgarlikning ajralmas qismiga aylanmoqda. Nemis tili nafaqat Germaniya bilan bevosita ishlaydigan mutaxassislar uchun, balki butun Yevropa bozorida raqobatbardosh bo'lishni istagan har qanday iqtisodchi uchun katta afzallik beradi. Chunki ko'plab xalqaro shartnomalar, investitsiya loyihalari, ilmiy-texnik hamkorliklar va biznes muzokaralari nemis tilida yoki nemis tilidagi hujjatlar asosida olib boriladi.

Birinchi navbatda, nemis tilini bilish talabalarga ishga joylashish imkoniyatlarini sezilarli darajada oshiradi. Germaniya kompaniyalari O'zbekiston bozorida ham faol: masalan, Claas, Knauf, MAN, Bosch kabi korxonalar mamlakatimizda zavodlar ochgan va mahalliy mutaxassislar bilan ishlamoqda. Bunday kompaniyalarda ishlash uchun nemis tilini bilish ko'pincha asosiy talablardan biri bo'ladi. Bundan tashqari, Germaniyada o'qish va ishlash uchun ko'plab grant va stipendiyalar mavjud – DAAD, Erasmus+, Friedrich Ebert Stiftung va boshqa dasturlar orqali talabalar nemis tilini bilsa, o'zlariga katta imkoniyatlar eshigini ochadi.

Ikkinchidan, nemis tili professional bilimlarni chuqurlashtirishga yordam beradi. Iqtisodiyot sohasidagi eng muhim ilmiy jurnallar, kitoblar va tadqiqotlarning katta qismi nemis tilida chop etiladi yoki nemis olimlari tomonidan yaratiladi. Masalan, nemis iqtisodchilari tomonidan ishlab chiqilgan "sotsial bozor iqtisodiyoti" modeli butun dunyoda o'rganiladi.Nemis tilini bilgan talaba asl manbalarni o'qiy oladi, tarjimalarga bog'lanib qolmaydi va shu orqali o'z bilimini yanada boyitadi.

Uchinchidan, zamonaviy iqtisodiyotda raqobatbardoshlik tobora til bilishga bog'liq. Ingliz tili xalqaro aloqalar uchun asosiy til bo'lib qolmoqda, lekin nemis tili ikkinchi yoki uchinchi xorijiy til sifatida o'rganilsa, talabaning CV-si boshqalardan ajralib turadi. Xususan, Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan Germaniya o'rtasidagi iqtisodiy aloqalar kuchayib borayotgani (masalan, "Strategik hamkorlik" dasturlari, energiya va transport loyihalari) nemis tiliga bo'lgan ehtiyojni yanada oshirmoqda.

Albatta, nemis tilini o'rganish oson emas – grammatikasi murakkab, talaffuzi o'ziga xos. Lekin zamonaviy ta'lim usullari,masalan, STEAM ta'limi, onlayn kurslar (Duolingo, Goethe-Institut platformalari) tilni mukammal o'rganishga yordam beradi. Ayniqsa STEAM ta'limida bir vaqtning o'zida 5 ta fan asosida nemis tilini o'rganiladi: science-fan, texnology-texnologiya, engineering- muhandislik,arts-san'at, math-matematika).Bu ta'lim yordamida nemis tilini o'rganishda qanday afzaliklar bor berilgan savolga quyidagicha javob berish mumkin. STEAM ta'limi quyidagilarga asoslanadi: fan sohalarini integratsiyalash; fanlararo aloqadorlik; bilimlarni real hayotda qo'llash; o'ziga ishonchni oshirish; faol muloqot va jamoaviy ish; texnik fanlarga qiziqish; loyiha ishlari.

Integratsiya: Fan, texnologiya, muhandislik va matematika (STEM) fanlarini o'zaro bog'liqligini namoyish etuvchi yaxlit o'quv tajribasiga integratsiya qiladi.

• Amaliy mashg'ulotlar: Bilimlarni real dunyodagi muammolarga qo'llashga urg'u beradi (masalan, shunchaki tenglamalarni yechish o'rniga ko'prik modelini yaratish).

• Ko'nikmalarni rivojlantirish: Tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, jamoaviy ish va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

• Loyihaga asoslangan: Tadqiqot, tajriba va loyiha yaratish orqali o'rganish.

Masalan, iqtisodiyotga oid mavzuni 5 ta fan doirasida ko’rib chiqish.Oliygoh va universitetlardagi nemis tili kurslari va almashinuv dasturlari bu jarayonni ancha osonlashtirmoqda. Iqtisodiyot fakultetlarida nemis tilini ixtiyoriy yoki majburiy fan sifatida kiritish talabalarning kasbiy tayyorgarligini yanada yaxshilaydi.

Xulosa qilib aytganda, iqtisodiyot talabalari uchun nemis tili fanini o‘rganish majburiy emas bo'lsa-da, u talabalarga karyera muvaffaqiyati va xalqaro raqobatbardoshlik uchun katta imkoniyat ochadi. Germaniya iqtisodiyotining jahon miqyosidagi o'rni, nemis kompaniyalarining global faolligi va Yevropa bozoridagi integratsiya jarayonlari nemis tilini oddiy xorijiy til emas, balki kasbiy rivojlanishning strategik vositasiga aylantirmoqda. Shu sababli, bugungi talaba ertaga muvaffaqiyatli iqtisodchi bo'lishni istasa, nemis tiliga alohida e'tibor berishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. International Economics: Theory and Policy. — Pearson Education, 2022.
2. Mankiw N. G. Principles of Economics. — Cengage Learning, 2021.
3. Bundesministerium für Wirtschaft und Klimaschutz. Germany as a Business Location. — Berlin, 2024.
4. DAAD (German Academic Exchange Service). Study and Research in Germany. — Bonn, 2023.
5. Goethe-Institut. German Language in Professional and Academic Contexts. — Munich, 2022.
6. Yevropa Ittifoqi rasmiy portali. EU–Central Asia Economic Cooperation. — 2024.
7. O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi materiallari. — Toshkent, 2023.